

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Vēlētāju reģistrs

Sagatavojis Mājokļu, pašvaldību un kultūras mantojuma departaments

gov.ie/housing

1. Ievads	4
2. Reģistrācijas nosacījumi	4
3. Reģistra uzturēšana un atjaunināšana	5
4. Reģistrēšanās balsošanai vai informācijas atjaunināšana	6
5. Alternatīvā balsošanas kārtība	7
5.1 Saraksts vēlēšanai pa pastu	7
5.2 Īpašais vēlētāju saraksts	9
6. Vēlētāju gaidīšanas saraksts	10
7. Vēlētāju reģistra pieejamība un izmantošana	10
7.1 Vēlētāju reģistra pārbaude	10
7.2 Vēlētāju reģistra kopijas	11
8. Anonīmie vēlētāji	11
9. Reģistrēšanas likums	12
10. Citas brošūras	13

1. Ievads

Šeit ietverti ir paredzēti uztvert kā praktiskus ieteikumus. Tā nav galīga vēlēšanu tiesisko normu juridiska interpretācija. Lai uzzinātu vairāk, jums jāiepazīstas ar likumiem saistībā ar vēlēšanu reģistrāciju (skatīt 9. sadaļu).

Lai Īrijā piedalītos vēlēšanās vai referendumā, personai obligāti jābūt iekļautai vēlēšanu reģistrā savā pastāvīgajā dzīvesvietas apgabalā. Vēlēšanu reģistrācijas process ir noteikts 1992.-2022. gada vēlēšanu likumos, un tie tika būtiski grozīti ar 2022. gada vēlēšanu reformas likumu.

Reģistrācijas iestādēm (apgabala, pilsētas, pilsētas un apgabala domēm) likums nosaka pienākumu pastāvīgi uzturēt un atjaunināt vēlēšanu reģistru, pievienojot, dzēšot vai atjauninot informāciju, lai nodrošinātu pilnīgu un precīzu vēlēšanu reģistru. Reģistrācijas iestādēm ir arī jāpublicē spēkā esošais reģistrs pirms vēlēšanu notikuma.

Vēlēšanu likumos ir paredzēti arī noteikumi par piekļuvi vēlēšanu reģistram un tā izmantošanu. Reģistru drīkst izmantot tikai vēlēšanu un citiem ar likumu noteiktiem mērķiem.

2. Reģistrācijas nosacījumi

Nosacījumi ir šādi:

Vecums: persona, kas dzīvo valstī un ir sasniegusi 18 gadu vecumu, ir tiesīga tikt reģistrēta vēlēšanu reģistrā. 2022. gada Vēlēšanu reformas likums paredz vēlēšanu gaidīšanas rindas sarakstu, kas ļauj iepriekš reģistrēt 16 un 17 gadus vecus jauniešus, taču viņiem nav tiesību balsot, līdz viņi sasniedz 18 gadu vecumu, kad viņi automātiski tiek iekļauti sarakstā.

Pilsonība: lai gan tiesības reģistrēties ir katram pieaugušam pastāvīgajam iedzīvotājam, reģistrēšanas iestādei jāzina personas pilsonība, jo tieši pilsonība nosaka, kurās vēlēšanās persona drīkst piedalīties.

Vēlēšanu tiesības ir šādas:

- **Īrijas pilsoņi** var piedalīties visās vēlēšanās un referendumos;

- **Lielbritānijas pilsoņi** var piedalīties Dáil un pašvaldību vēlēšanās;
- **ES valstu pilsoņi** var piedalīties Eiropas un pašvaldību vēlēšanās;
- **visi pārējie** var balsot tikai pašvaldību vēlēšanās.

Dzīvesvieta: lai persona tiktu iekļauta reģistrā, tai ir obligāti jābūt pastāvīgai dzīvesvietai attiecīgajā norādītajā adresē laikā, kad tā iesniedz pieteikumu reģistrācijas iestādei. Persona var būt reģistrēta tikai vienā adresē.

- Ja personai ir **vairāk nekā viena adrese**, (piem., persona nedzīvo mājās, jo mācās citviet), reģistrēšanas iestādē jānorāda adrese, kurā persona vēlas tikt reģistrēta.
- Ja personai **nav adreses**, kurā tā varētu tikt reģistrēta, tā var reģistrēties bez pastāvīgas adreses - tas ļauj norādīt adresi, kurā persona var saņemt korespondenci, un adresi, kurā persona pavada lielāko daļu sava laika un kurā tā vēlas, lai to uzskata par pastāvīgo dzīvesvietu.

Persona, kas atstāj savu pastāvīgo dzīvesvietu ar nodomu atgriezties tajā astoņpadsmit mēnešu laikā, var saglabāt savu reģistrāciju šajā adresē, tādējādi turpinot saglabāt reģistrāciju vienā adresē. Personai, kas īslaicīgi neatrodas savā pastāvīgajā dzīvesvietā, bet, piem., ceļojumā, slimnīcā vai darba darīšanās, jāreģistrējas savā pastāvīgajā dzīvesvietā. Viesis vai persona, kas īslaicīgi apmeties adresē, nav jāreģistrē.

3. Reģistra uzturēšana un atjaunināšana

Reģistra uzturēšana, atjaunināšana un publicēšana ir katras reģistrācijas iestādes kompetencē. Viņu pienākums ir, cik vien iespējams, sadarbojoties un iesaistot sabiedrību, nodrošināt pilnīgu un precīzu vēlēšanu reģistru.

Reģistrācijas iestādes var veikt virkni darbību, lai pārvaldītu reģistru, piemēram, apsekojumus pa mājām vai citus pieprasījumus. Iestādes var aicināt cilvēkus reģistrēties vai atjaunināt savu informāciju un pārbaudīt, vai reģistrs ir precīzs un pilnīgs.

Reģistrācijas iestādēm katru gadu ir jāziņo Vēlēšanu komisijai - *An Coimisiún Toghcháin* par savām darbībām šajā jomā.

Reģistrācijas iestāde var pieprasīt, lai persona sniedz jebkādu tās rīcībā esošu informāciju, kas reģistrācijas iestādei nepieciešama šim nolūkam. Attiecībā uz personas reģistrāciju, reģistrācijas iestāde var pieprasīt, lai persona norāda savu personas sabiedrisko pakalpojumu numuru (PPSN), dzimšanas datumu un Eircode sistēmas pasta indeksu. Reģistrācijas iestāde var arī pieprasīt personai uzrādīt dokumentāru pierādījumu, kas apstiprina tiesības vēlēties, piem., dzimšanas apliecību vai pilsonību apstiprinošu naturalizācijas sertifikātu.

Persona var pārbaudīt un atjaunināt savu informāciju reģistrā jebkurā gada laikā klātienē savā reģistrācijas iestādē vai vietnē www.checktheregister.ie. Lielākoties to var izdarīt, izmantojot tiešsaistes veidlapu, vai dažos gadījumos attiecīgā veidlapa ir jālejupielādē vietnē www.checktheregister.ie vai jāpieprasa no reģistrācijas iestādes.

Ja persona dzīvo Dublinā un tai ir verificēts MyGovID, tā var sazināties ar savu reģistrācijas iestādi, izmantojot www.voter.ie.

Ja persona pārbauda reģistru un uzzina par kļūdām vai nepilnībām reģistrā, par tām nekavējoties jāinformē attiecīgā reģistrācijas iestāde.

Reģistra atjaunināšanas nolūkos, reģistrācijas iestādes var izmantot arī tArd-Chláraitheoir (galvenā reģistratora) sniegto informāciju par personu nāves gadījumiem reģistrācijas iestādes apgabalā.

4. Reģistrēšanās balsošanai vai informācijas atjaunināšana

Balsstiesīga persona, kas nav iekļauta vēlētajū reģistrā, var reģistrēties jebkurā gada laikā klātienē reģistrācijas iestādē apgabalā, kurā ir personas pastāvīgā dzīvesvieta, vai tiešsaistē www.checktheregister.ie. Tas pats attiecas arī uz reģistrētām personām, kuru dati ir novecojuši, - šīs personas var atjaunināt savus datus vēlētajū reģistrā jebkurā gada laikā vai nu klātienē reģistrācijas iestādē apgabalā, kurā persona pastāvīgi dzīvo, vai tiešsaistē www.checktheregister.ie.

Pieteikums reģistrēties vai atjaunināt datus reģistrā ir jāsaņem vismaz 15 dienas pirms vēlēšanu dienas (neskaitot svētdienas, Lielo piektdienu un svētku dienas), lai to paspētu izskatīt attiecībā uz vēlēšanām vai referendumu. Pieteikumiem balsošanai pa pastu un īpašo gadījumu balsošanas pieteikumiem piemēro atšķirīgus

termiņus - sk. 5.1. un 5.2. punktus zemāk. Pieteikums, kas saņemts ^{14.} dienā pirms vēlēšanu dienas vai vēlāk, tiks izskatīts tikai pēc vēlēšanu dienas.

Ja pieteikumu nevar aizpildīt tiešsaistē vai ja persona vēlas iesniegt papīra formāta veidlapu, attiecīgās veidlapas var lejupielādēt no tīmekļa vietnes www.checktheregister.ie vai arī tās pieprasīt no reģistrācijas iestādes.

Attiecīgā reģistrācijas iestāde izskatīs un pieņems lēmumu par katru pieteikumu reģistrēt vai atjaunināt informāciju pēc iespējas ātrāk, un, ja pieteikums tiks noraidīts, persona tiks informēta par noraidījuma iemesliem un tiesībām pārsūdzēt lēmumu apgabala reģistratūrā.

Vēlētājs reģistrācijas iestādes lēmumus var pārsūdzēt apgabala reģistratūrā. Parasti, pārsūdzība jāiesniedz 4 nedēļu laikā no reģistrācijas iestādes lēmuma pieņemšanas dienas, taču, ja ir noteikta vēlēšanu diena, tas mainās. Cik drīz vien iespējams pēc vēlēšanu norises datuma noteikšanas, apgabala reģistratoram ir publiski jāpaziņo pēdējie pārsūdzības saņemšanas datumi attiecībā uz konkrēto vēlēšanu norisi; balsošanas pa pastu vai īpašās balsošanas gadījumā tas notiks ne vēlāk kā 2 dienas pēc pēdējās pieteikuma iesniegšanas dienas.

5. Alternatīvā balsošanas kārtība

Parasti, vēlētāji balso ierodoties personīgi savā vēlēšanu iecirknī, tomēr noteiktos apstākļos ir pieejami šādi alternatīvi balsošanas veidi.

5.1 Saraksts vēlēšanai pa pastu

Reģistrēšanas iestādes, kā vēlētāju reģistra daļu, sagatavo to vēlētāju sarakstu, kuri izvēlējušies balsot pa pastu. Lai iesniegtu pieteikumus balsošanai pa pastu, ir nepieciešama papildu informācija, dokumenti vai apliecinājumi - prasības atšķiras atkarībā no pieteikuma iemesla un ir norādītas attiecīgajā pieteikuma veidlapā.

Vēlēšanai pa pastu **obligāti jāreģistrē** šādas personu kategorijas:

- pilna laika Aizsardzības spēku (Defence Forces) biedri - tie, kuri dzīvo kazarmās, var būt reģistrēti vai nu kazarmās, vai savā mājas adresē;
- Īrijas diplomāti, kas darba darīšanās atrodas ārzemēs, un viņu dzīvesbiedri/civillie partneri - viņi tiek reģistrēti savā mājas adresē Īrijā.

Vēlēšanai pa pastu **var pieteikties** arī šādas personu kategorijas:

- policijas (Garda Síochána) ierēdņi;
- personas, kas dzīvo mājās un nespēj doties uz vēlēšanu iecirkni slimības vai invaliditātes dēļ;
- personas, kuru nodarbošanās varētu liegt tām vēlēšanu dienā balsot savā vēlēšanu iecirknī, tostarp pilna laika studentiem, kas reģistrēti mājās un dzīvo citur, bet apmeklē izglītības iestādi valstī (saskaņā ar šo kārtību, vēlēšanu biļetenu nosūta vēlētājam uz mājām, kuram pirms balsošanas zīmes atzīmēšanas un nodošanas pa pastu vēlēšanu komisijas ierēdnim ir jāparūpējas, lai viņa vai viņas identitātes deklarāciju apliecinātu Garda.);
- vēlētāji, kuri nevar balsot savos vēlēšanu iecirkņos, jo saskaņā ar tiesas lēmumu atrodas apcietinājumā;
- daži vēlēšanu darbinieki, kas strādā vēlēšanu iecirknī ārpus vēlēšanu iecirkņa, kurā viņi dzīvo; un
- personas, kuras uzskata, ka viņu māsaimniecības locekļu drošība tiktu apdraudēta, ja tiktu publicēts viņu vārds un adrese, var pieteikties kā anonīmi vēlētāji - šādi vēlētāji var balsot tikai pa pastu.

Pieteikumu par iekļaušanu vēlētāju sarakstā vēlēšanai pa pastu var iesniegt jebkurā laikā, tiklīdz vēlētājs ir tiesīgs tikt iekļauts vēlētāju sarakstā, tomēr vēlākais datums, līdz kuram var saņemt pieteikumus balsošanai pa pastu saistībā ar konkrētu vēlēšanu notikumu, ir -

- vispārēju vēlēšanu gadījumā - divas dienas pēc Dáil darbības izbeigšanas;
- divas dienas pēc tam, kad ir izdots rīkojums par vēlēšanu dienu, ja tiek rīkotas Dáil papildvēlēšanas;
- prezidenta, Eiropas vai pašvaldību vēlēšanu vai referenduma gadījumā pieteikums reģistrācijas iestādei jāsaņem vismaz divdesmit divas dienas pirms vēlēšanu dienas (izņemot svētdienas, Lielo piektdienu un svētku dienas).

Ja pieteikums ir saņemts pēc norādītā termiņa, tam nebūs nekādas ietekmes uz šo vēlēšanu notikumu.

Cik drīz vien iespējams pēc vēlēšanu datuma noteikšanas, apgabala reģistrators noteiks pēdējos pārsūdzības saņemšanas datumus attiecībā uz konkrēto vēlēšanu pasākumu; balsošanas pa pastu gadījumā tas notiks ne vēlāk kā 2 dienas pēc pēdējās pieteikuma iesniegšanas dienas.

Vēlētājs, kas reģistrēts balsošanai pa pastu, nedrīkst balsot vēlēšanu iecirknī.

5.2 Īpašais vēlētāju saraksts

Reģistrācijas iestādes sagatavo arī īpašo vēlētāju sarakstu, kurā iekļauj vēlētājus, kuri slimo ar kādu slimību vai kuriem ir invaliditāte, kā dēļ viņiem nav fiziski iespējams doties uz vēlēšanu iecirkni, lai nobalsotu, un kuri uzturas slimnīcās, pansionātos, garīgās veselības aprūpes iestādēs vai līdzīgās iestādēs un kuri vēlas balsot šajās vietās. Pirmreizēja pieteikuma gadījumā tam obligāti jāpievieno reģistrēta praktizējoša ārsta (piemēram, ģimenes ārsta) izziņa.

Pieteikumu var iesniegt jebkurā laikā, tiklīdz vēlētājs ir tiesīgs tikt iekļauts īpašajā vēlētāju sarakstā, tomēr pēdējais datums, līdz kuram var saņemt pieteikumus īpašai balsošanai saistībā ar konkrētu vēlēšanu notikumu, ir -

- vispārēju vēlēšanu gadījumā - divas dienas pēc Dāil darbības izbeigšanas;
- divas dienas pēc tam, kad ir izdots rīkojums par vēlēšanu dienu, ja tiek rīkotas Dāil papildvēlēšanas;
- prezidenta, Eiropas vai pašvaldību vēlēšanu vai referendumu gadījumā pieteikums reģistrācijas iestādei jāsaņem vismaz divdesmit divas dienas pirms vēlēšanu dienas (izņemot svētdienas, Lielo piektdienu un svētku dienas).

Ja pieteikums ir saņemts pēc norādītā termiņa, tam nebūs nekādas ietekmes uz šo vēlēšanu notikumu.

Cik drīz vien iespējams pēc vēlēšanu datuma noteikšanas, apgabala reģistrators noteiks pēdējos pārsūdzības saņemšanas datumus attiecībā uz konkrēto vēlēšanu pasākumu; īpašā balsojuma veida gadījumā tas notiks ne vēlāk kā 2 dienas pēc pēdējās pieteikuma iesniegšanas dienas.

Īpašajā vēlētāju sarakstā iekļautie vēlētāji balso slimnīcā, pansionātā, garīgās veselības aprūpes iestādē vai līdzīgā iestādē, kurā viņi uzturas, atzīmējot vēlēšanu

biletenu, ko viņiem piegādājusi speciāli norīkota prezidējošā amatpersona Garda ierēdņa pavadībā.

Atsevišķā šīs sērijas brošūrā atrodama informācija vēlētājiem ar invaliditāti.

6. Vēlētāju gaidīšanas saraksts

Reģistrācijas iestādēm ir jā sagatavo un jā uztur vēlētāju gaidīšanas saraksts, lai varētu veikt 16 un 17 gadus vecu jauniešu iepriekšēju reģistrāciju. Personu drīkst iekļaut vēlētāju gaidīšanas reģistrā, ja persona sasniegusi 16 gadu vecumu, bet pieteikuma iesniegšanas brīdī nav sasniegusi 18 gadu vecumu, un kura, izņemot attiecībā uz vecumu, atbilst reģistrācijas nosacījumiem, kas izklāstīti šīs brošūras 2. punktā.

Šīs personas pēc tam tiks iekļautas reģistrā no brīža, kad tās sasniegs 18 gadu vecumu. Ja tiek izsludinātas vēlēšanas, personas, kas ir iekļautas vēlētāju gaidīšanas sarakstā, tiks iekļautas spēkā esošajā vēlētāju reģistrā šīm vēlēšanām pat tad, ja tām paliek 18 gadi vēlēšanu dienā.

Vēlētāju gaidīšanas saraksts nesastāda daļu no reģistra, un tas nav pieejams pārbaudei.

7. Vēlētāju reģistra pieejamība un izmantošana

Vēlētāju reģistrā ir iekļauts vēlētāju vārds, uzvārds, adrese un balsstiesību apliecinājums. Tajā arī norādīts, ja personai ir noteikta pasta vai īpaša balsošanas kārtība.

Vēlētāju reģistrā iekļauto informāciju var izmantot tikai vēlēšanu vai citiem ar likumu noteiktiem mērķiem, un jebkura persona, kas ļaunprātīgi izmanto reģistru, izraisa vai pieļauj tā ļaunprātīgu izmantošanu, ir vainīga pārkāpumā.

7.1 Vēlētāju reģistra pārbaude

Jebkura persona var pārbaudīt reģistru ar vēlētāju reģistrāciju saistītos nolūkos darba laikā pašvaldības birojos vai citā vietā, ko pašvaldība uzskata par piemērotu, piemēram, bibliotēkās vai pasta nodaļās.

Par kļūdām vai datu iztrūkumiem nekavējoties jāziņo attiecīgajai reģistrēšanas iestādei.

Ja personai:

- pārbaudot vēlētāju reģistru, ir pamatoti iemesli, vai
- tai ir darīts personīgi zināms (piemēram, par ģimenes locekļa nāvi)

un ir radies viedoklis, ka reģistrā iekļautā informācija ir neprecīza attiecībā uz ierakstu, kas nav pašas personas ieraksts, šī persona var iesniegt reģistrācijas iestādei trešās personas pieprasījumu veikt grozījumus. Attiecīgo veidlapu var lejupielādēt no tīmekļa vietnes www.checktheregister.ie vai pieprasīt no reģistrācijas iestādes.

Reģistrācijas iestādēm ir jāizskata visi ar reģistru saistītie pieprasījumi un jāpieņem lēmums par to, kādas darbības tām būtu jāveic. Reģistrācijas iestādei ir jāinformē pieprasījuma iesniedzējs un jebkura persona, kuru, pēc reģistrācijas iestādes domām, tās lēmums var ietekmēt, par veicamo procedūru. Attiecīgajai personai būs tiesības pārsūdzēt lēmumu iesniedzot pieteikumu apgabala reģistratoram. Reģistrācijas iestādēm ir jāsaģatavo pārbaudei iepriekšējā mēnesī saņemto pieprasījumu saraksts.

7.2 Vēlētāju reģistra kopijas

Reģistra kopijas bez maksas tiek izsniegtas ievēlētiem valsts pārstāvjiem un vēlēšanu kandidātiem, kuri to var izmantot vēlēšanu vajadzībām.

Reģistra kopiju vai izrakstus no reģistra var iegādāties no reģistrācijas iestādes, samaksājot maksu, kas nepārsniedz pamatotas izmaksas par šādas kopijas nodrošināšanu.

8. Anonīmie vēlētāji

Ar 2022. gada Vēlēšanu reformu tika grozīti Vēlēšanu likumi, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad persona ir noraizējusies par savu vai mājsaimniecības locekļu drošību, gadījumā ja personas vārds un adrese tiktu publicēti, tā var pieteikties kļūt par anonīmu vēlētāju un balsot pa pastu. Pieteikuma veidlapa ir pieejama vietnē www.checktheregister.ie un vietējā pašvaldībā, un tai ir nepieciešami daži apliecinājoši

dokumenti vai izziņas. Šī informācija tāpat būs pieejama reģistrācijas iestāžu darbiniekiem un tiem, kas administrē balsošanu pa pastu, taču tā netiks iekļauta publiski pieejamajā reģistrā.

Pieteikumu anonīmai reģistrācijai var apliecināt ar:

- dokumentāciju, piemēram:
 - drošības rīkojuma, aizlieguma rīkojuma, pagaidu aizlieguma rīkojuma, ārkārtas aizlieguma rīkojuma vai aizsardzības rīkojuma, kas izdots saskaņā ar 2018. gada Likumu par vardarbību ģimenē, kopiju;
 - netuvošanās rīkojuma kopiju saskaņā ar 1997. gada Likumu par noziedzīgiem nodarījumiem bez nāves gadījuma (Non- Fatal Offences against the Persons Act 1997); vai
 - uzmācības rīkojuma kopiju, kas izdota saskaņā ar 2017. gada Krimināllikuma (Seksuālo noziegumu) likumu.

Vai

- Ar kvalificētas personas deklarāciju -
 - Garda Siochána ierēdņa (kuram jābūt ar superintendanta vai augstāku pakāpi); vai
 - reģistrēta praktizējoša ārsta, piemēram, ģimenes ārsta (ĢĀ).

Deklarācijā būs norādīts, ka, viņuprāt, jūsu vai jūsu mājsaimniecības locekļa drošība tiktu apdraudēta, ja vēlēšanu reģistrā, kas publicēts vai darīts pieejams publiskai apskatei, būtu norādīts jūsu vārds un adrese.

9. Reģistrēšanas likums

Šajā brošūrā ietvertā informācija nav uzskatāma par galīgo likumu izklāstu saistībā ar vēlētāju reģistrāciju. Likumi, kas reglamentē vēlētāju reģistrāciju, galvenokārt ietverti šādās tiesību normās ar grozījumiem:

- Electoral Act 1992 II daļa un otrais pielikums;
- Electoral Act 1997 VII daļa un 76. pants;
- Electoral Reform Act 2022 III daļa.

Šie likumi ir pieejami Valsts publiskās darbības birojā (Office of Public Works, Jonathan Swift iela, Trima, Mītas grāfiste). Tos var arī lejupielādēt parlamenta (Oireachtas) mājaslapā www.oireachtas.ie

10. Citas brošūras

Citas šīs sērijas brošūras, kas pieejamas departamenta tīmekļa vietnē (www.gov.ie/housing), ir šādas:

- How the President is Elected (Kā notiek prezidenta vēlēšanas)
- The Referendum in Ireland (Referendums Īrijā)
- How the Dáil (Lower House of Parliament) is Elected (Kā notiek Dáil (Parlamenta apakšpalātas) vēlēšanas)
- How the Seanad (Senate/Upper House of Parliament) is Elected (Kā notiek Seanad (Senāta/Parlamenta augšpalātas) vēlēšanas)
- European Parliament: How Ireland's MEPs are Elected (Eiropas Parlaments: Kā Īrijā ievēl Eiropas Parlamenta deputātus)
- How Members of Local Authorities are Elected (Kā tiek ievēlēti vietējās varas pārstāvji)
- Information for Voters with Disabilities (Informācija vēlētājiem ar invaliditāti)

Mājokļu, pašvaldību un kultūras mantojuma departaments

2023. gada maijs

gov.ie/housing

